

Aan: de gemeenteraad van Amsterdam
Stadhuis Postbus 2020
1000 AE Amsterdam

14 april, Amsterdam

Betreft: Ervaringen onafhankelijke kandidaten met het nieuwe bestuurlijke systeem

X Gemeente X Amsterdam X
IV-Bedrijfsvoering
Datum : 25-4-18
Zaak : BVI0-3843
Stuk : 1n-18-3601
Beh. Ambt. : GfP

Aan de gemeenteraad

Deze brief is opgesteld ter kennisgeving van de ervaringen van de onafhankelijke kandidaten met het nieuwe bestuurlijke systeem. Het doel is een kritische kijk op het nieuwe bestuurlijke systeem, zodat er aanpassingen worden verricht ten gunste van de betrokken burger.

Achtergrond

Op 29 november 2017 heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de omvorming van het bestuurlijk stelsel. De bedoeling achter het nieuwe bestuurlijke stelsel was om de kloof tussen alledaagse Amsterdamse burgers en de politiek te dichten. Aanleiding voor dit nieuwe stelsel was de evaluatie van het bestuurlijk stelsel door de commissie Brenninkmeijer. De stadsdeelcommissies zouden de ogen en oren van buurten zijn zodat het college op de hoogte is van wat er speelt. In de praktijk kon de betrokken burger zich misschien wel aanmelden, maar in de uitvoering was het onmogelijk om in de stadsdeelcommissie te komen. Het resultaat van de verkiezingen laat dat ook zien. Geen van de onafhankelijke kandidaten is in de stadsdeelcommissie gekozen.

Barrières voor onafhankelijke kandidaten tijdens verkiezingstijd

Aanloop naar de verkiezingen

Onafhankelijke kandidaten hadden een kortere tijd in aanloop naar de verkiezingen. Een paar maanden voor de gemeenteraadverkiezingen was ingestemd met de omvorming van het bestuurlijk stelsel. Als onafhankelijke kandidaat moest je dan nog tien ondersteuningsklaringen verzamelen, die je anderhalve maand van tevoren kon inleveren. Ondertussen waren politieke partijen druk bezig met het werven van kandidaten voor de stadsdeelcommissies. Deze kandidaten hoefden geen ondersteuningsverklaringen¹ aan te leveren, konden bij voorbaat al genieten van naamsbekendheid en gebruik maken van het bestaande netwerk om campagne te voeren en collectieve kortingen te verkrijgen. Dit maakt dat de kansen voor onafhankelijke kandidaten om te winnen niet gelijk waren.

Informatievoorziening en ondersteuning vanuit gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam heeft verschillende kanalen gebruikt om onafhankelijke kandidaten te werven voor het nieuwe bestuurlijke stelsel, maar zaken rondom de verkiesbaarheid waren bijna niet zichtbaar op de website of niet correct weergegeven. Hier zijn er meerdere voorbeelden² van te noemen. De gemeente lijkt minder moeite gedaan te hebben om burgers te informeren over het nieuwe kiesstelsel. Je was tijdens het campagne voeren namelijk altijd bezig met het toelichten dat je als bewoner mee kon doen, zonder politieke partij. Tot slot is het voor ons niet te herleiden waar het

¹ Kandidaten van gevestigde partijen hoefden niet aan te tonen dat ze de ogen en oren van de buurt zijn, terwijl ze net zo onervaren zijn als de onafhankelijke kandidaten en het voor iedereen een nieuw stelsel is.

² Voorbeelden zijn: de gebiedenzoeker klopte in het begin niet, ambtenaren hadden vaak geen idee dat je als onafhankelijke kandidaat kon deelnemen aan de verkiezingen, geen correcte informatie over kosten van het flyer.

budget voor de stadsdeelcommissie aan is besteed. We vermoeden vooral aan externe partijen, voor het regelen van de trotters, Facebook campagnes en de kieswijzer³. Het geld voor de posters en flyers kwam namelijk uit eigen zak, zonder gebruik te kunnen maken van een collectieve korting. En op de informatieavond werd er vooral beroep op ons gedaan om iedereen in ons netwerk uit te nodigen. De promotie vanuit het stadsdeel was minimaal en de informatieavond werd uitermate slecht bezocht.

Kiesstelsel en lijstnummering

Het kiesstelsel was voor velen onduidelijk. Op de website van de gemeente Amsterdam kon je niet vinden hoeveel stemmen je nodig had om in de raad te komen en hoe het kiesstelsel werkte. In het nieuwe bestuurlijke systeem werd het lijststelsel aangehouden. Om als onafhankelijke kandidaat in de raad te komen diende je meer stemmen te hebben dan de som van stemmen van een partij met meerdere kandidaten. De kans dat dit gebeurt, was bij voorbaat al nihil. Het stelsel was echter niet even bekend bij iedereen, terwijl dit wel invloed kon hebben op je beslissing om je wel of niet verkiesbaar te stellen voor de stadsdeelcommissie. Ook de kieslijstnummers werden ervaren als struikelblok. De gevestigde partijen kregen een nummer toegewezen en kwamen als eersten op de kieslijst. Onder de onafhankelijke kandidaten werden cijfers boven de 30 verloot en zij kwamen achter de andere partijen op de kieslijst. Psychologisch zou dit voor kiezers kunnen impliceren dat zij makkelijker op de begincijfers stemmen.

Bevindingen en verzoek

Uit het rapport 'Amsterdam 2020', dat uitgebracht is door commissie Brenninkmeijer is het zogenaamde 'dubbelmandaat'⁴ naar voren gekomen. Het nieuwe bestuurlijke stelsel zou burgerparticipatie moeten stimuleren en Amsterdammers de gelegenheid geven om invloed uit te oefenen op de besluitvorming van Amsterdam. De uitwerking van het nieuwe bestuurlijke stelsel had echter een averechts effect. Naast het feit dat er geen enkele onafhankelijke kandidaat in de stadsdeelcommissie zit, lijkt er nu ook sprake te zijn van een 'drievoudig mandaat'. De leden van het dagelijks bestuur in de stadsdelen worden aangesteld door het nieuwe college van burgemeester en wethouders, die op hun beurt weer overleg hebben met partijleden in de adviescommissie. We willen daarom dat er onafhankelijk onderzoek wordt verricht naar de verkregen uitkomsten van deze verkiezingen in relatie tot het nieuwe bestuurlijke stelsel.

Voor in de toekomst pleiten wij voor een eerlijk en transparant systeem, die ruimte biedt voor échte burgerparticipatie. Een stelsel dat zich meer richt op de inwoners van Amsterdam en minder op bestaande politieke partijen. Hier kunnen verschillende alternatieven voor worden uitprobeerdd. We gaan hier graag verder over met jullie in gesprek.

In afwachting van jullie reactie, verblijven wij!

Met vriendelijke groet,

(Zie ondertekening brief op achterzijde pagina)

³ In de kieswijzer hadden wij 250 tekens om onszelf te presenteren en mochten wij stellingen op volgorde zetten.

⁴ Stadsdeelbestuurders worden gekozen door bewoners, maar werken in opdracht van de centrale stad. In het toenmalige stelsel moesten stadsdeelbestuurders zich verantwoorden naar zowel het college en de gemeenteraad als naar hun kiezers.

Betty Mezgebe

Lijst 31

Bijlmer-Centrum

Namens de onafhankelijke kandidaten

Pieter Knabben	Lijst 30: Forum Zuidoost	Gaasperdam/Driemond
Lex de Jong	Lijst 36: BoLo	Bos en Lommer
Hein van Meeteren	Lijst 31: Zorgen voor Elkaar en de Stad (Z.E.S.)	Centrum Oost
Caroll Sastro	Lijst 24: Carryonthemove	Gaasperdam/Driemond
Judith Tholen	Lijst 33: Tholen en van Hoorn	Gaasperdam/Driemond
Marianne Boer	Lijst 32: Sport Partij voor Gezond Beleven	Noord-West
Bermary Evertsz	Lijst 31: Plan Oost	Indische Buurt/Oostelijk Havengebied
Drs. Khadija Wildschut Enmili	Lijst 45: Indische buurt bewoners unit	Indische Buurt/Oostelijk Havengebied
Marcel Stephan	Lijst 30	Oud-West/De Baarsjes
Jeroen Overweel	Lijst 38: WIJburgerraad	IJburg Eiland/Zeeburg
Sumadi Bambang Oetomo	Lijst 37: Slotervaart op de Kaart	Slotervaart
Lennard Roubos	Lijst 36: Cityzen1012	Centrum-West
Cok Oostveen	Lijst 31: G250-WONEN	De Pijp/Rivierenbuurt
Edwin Reinold	Lijst 35: Oud oost	Oud-Oost
Jikke Reiber	Lijst 32: WIJ-burg	IJburg Eiland/Zeeburg
Albert-Jan Roozen	Lijst 36: Nieuw-Sloten Vooruit	De Aker, Sloten en Nieuw-Sloten
Fateha Ulad-Ali	Lijst 34	Slotervaart
Joris de Monchy	Lijst 35: Lijst buurman Joris	Bos en Lommer
Floor van Dijck	Lijst 35: Lijst buurman Joris	Oud-West/De Baarsjes
Adela Caballer	Lijst 43: WIJ Buurtbewoners	Oud-Oost
Roel Pieters	Lijst 30: Roel Pieters	Centrum Oost
Leendert Vlieger	Lijst 38	Centrum-West
Sumeyye Dalkiran	Lijst 36:	Oud-Oost
Mechteld Bannierr	Lijst 35	Centrum-West
Geert van Schaik	Lijst 37: BuurtVuist	Westerpark
Henk van Dijk	Lijst 37: BuurtVuist	Oud-West/De Baarsjes
Milton Koswal	Lijst 34: B4REAL	Bijlmer-Oost
Peggy Forster	Lijst 34: B4REAL	Bijlmer-Centrum
Fumilayo Koswal	Lijst 34: B4REAL	Bijlmer-Centrum
Noukhey Forster	Lijst 34: B4REAL	Gaasperdam/Driemond
Eef van der Meer	Lijst 41: Transitie in OHG	Indische Buurt/Oostelijk Havengebied
Carla Kabamba*	Lijst 15: UCF	Bijlmer-Centrum

*Neemt deel aan een groep, die in meerdere delen/buurtten van de stad verkiesbaar was. Zij kan zich vinden in de strekking van de brief en ondertekent enkel namens haarzelf.